

Sygn. akt III RC 190/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2018 roku

Sąd Rejonowy w Mrągowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Sylwia Jaroszevska

Protokolant: sekretarz B. W.

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2018 roku w Mrągowie

sprawy z powództwa H. A. z siedzibą w S.

przeciwko D. S. i M. S. (1)

o ustanowienie przez sąd rozdzielenia majątkowej

I. orzeka rozdzielenie majątkową pozwanych D. S. i M. S. (2) z domu S. wynikającej z zawarcia przez nich małżeństwa w dniu

01 kwietnia 1989 w M. (akt małżeństwa sporządzony w USC w M. za numerem (...)) z dniem 06 grudnia 2018 roku,

II. w pozostałej części powództwo oddala,

III. nie obciąża pozwanych kosztami postępowania.

Sygnatura akt ***III RC 190/18***

UZASADNIENIE

Powód H. A. z siedzibą w S. wniósł o ustanowienie rozdzielenia majątkowej między pozwanymi małżonkami D. S. i M. S. (1) zd. S. i zasądzenie od pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że przysługuje mu względem pozwanego D. S. wierzytelność stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym z dnia 16 lipca 2013 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 1392195/13 przez Sąd Rejonowy w Lublinie. W oparciu o wymieniony tytuł wykonawczy powód złożył wniosek o wszczęcie przeciwko pozwanemu egzekucji, jednakże postępowanie egzekucyjne zostało umorzone a podjęte przez komornika czynności okazały się bezskuteczne. Pozwany D. S. nie posiada majątku osobistego i jedyną możliwością zaspokojenia wierzyciela pozostało skierowanie egzekucji do udziału dłużnika w nieruchomości objętej wspólności łączną małżonków. Powód nie może jednak uzyskać klauzuli wykonalności przeciwko współmałżonkowi dłużnika i dlatego konieczne stało się żądanie ustanowienia rozdzielenia majątkowej między małżonkami.

Na rozprawie w dniu 6 grudnia 2018 roku pozwany D. S. oświadczył, że uznaje żądanie pozwu w całości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

D. S. i M. S. (1) zd. S. zawarli związek małżeński dnia 1 kwietnia 1989 roku przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego w M.. Pozwani nie posiadają dzieci i nie mają nikogo na utrzymaniu.

(okoliczności bezsporne, a nadto dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa k. 12)

D. S. i M. S. (1) są właścicielami na prawach małżeńskiej wspólności ustawowej lokalu mieszkalnego o powierzchni 48 m² położonego w miejscowości W., dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą numer (...).

(dowód: odpis księgi wieczystej numer (...) k. 15-20)

Pozwani razem zamieszkują w tym lokalu. D. S. nie ma pracy. Nie otrzymuje świadczeń z pomocy społecznej. M. S. (1) przebywa na emeryturze w wysokości około 1 400 zł miesięcznie, która stanowi jedyne źródło utrzymania małżonków. Miesięczne opłaty za mieszkanie wynoszą: energia elektryczna – 50 zł, woda 60 zł, odpady – 30 zł.

(dowód: wyjaśnienia D. i M. S. (1) k. 36-37)

Nakazem zapłaty z dnia 16 lipca 2013 roku wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym w sprawie VI Nc-e (...) Sąd Rejonowy w Lublinie nakazał D. S. aby zapłacił na rzecz H. A. z siedzibą w S. kwotę 7 887,30 zł z odsetkami ustawowymi i kwotę 1 299 zł tytułem kosztów procesu. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublinie z dnia 2 września 2013 roku tytuł egzekucyjny został zaopatrzony w klauzulę wykonalności.

(dowód: odpis nakazu zapłaty z dnia 16 lipca 2013 roku z klauzulą wykonalności k. 13-13v.)

Na podstawie opisanego tytułu wykonawczego przeciwko D. S. toczyło się postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie A. P. w sprawie Km 1882/14, które postanowieniem z dnia 22 lipca 2016 roku zostało umorzone wobec bezskuteczności egzekucji.

(dowód: postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego Km 1882/14 k. 14)

Sąd zważył , co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią przepisu art. 52 § 1a k.r.o ustanowienia przez sąd rozdzielenia majątkowej może żądać wierzyciel jednego z małżonków jeżeli uprawdopodobni, że zaspokojenie wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym wymaga dokonania podziału majątku wspólnego małżonków.

Powyższy przepis stawia dwa konieczne warunki do uwzględnienia wytoczonego przez wierzyciela powództwa o ustanowienie rozdzielenia majątkowej, a mianowicie: wykazania istnienia stwierdzonej tytułem wykonawczym wierzytelności w stosunku do jednego z małżonków oraz uprawdopodobnienia, że zaspokojenie tej wierzytelności wymaga podziału majątku wspólnego małżonków.

Zaspokojenie wierzytelności przysługującej od jednego z małżonków wymaga dokonania podziału majątku wspólnego wówczas, gdy nie ma możliwości zaspokojenia tej wierzytelności z majątku osobistego dłużnika i składników majątku wspólnego małżonka wymienionych w art. 41 § 2 k.r.o. i gdy brak podstaw do poszukiwania zaspokojenia z majątku wspólnego małżonków (brak podstawy do nadania klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową – art. 787 i art. 787 1 k.p.c.), natomiast będzie możliwe zaspokojenie z udziału w majątku wspólnym małżonków , który w wyniku podziału przypadnie temu małżonkowi, który jest dłużnikiem. (tak Komentarz do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego pod redakcją K. Piaseckiego, LexisNexis, Wydanie 4 , Warszawa 2009, tezy do art. 52).

Stosownie do art. 41 § 1 k.r.o., jeżeli małżonek zaciągnął zobowiązanie za zgodą drugiego małżonka, wierzyciel może żądać zaspokojenia także z majątku wspólnego małżonków. Jeżeli jednak jeden z małżonków zaciągnął zobowiązanie, a drugi małżonek nie wyraził na to zgody, wierzyciel nie ma możliwości egzekucji swoich roszczeń z majątku wspólnego małżonków. Stosownie bowiem do art. 41 § 2 k.r.o., jeżeli małżonek zaciągnął zobowiązanie bez zgody drugiego małżonka albo zobowiązanie jednego z małżonków nie wynika z czynności prawnej, wierzyciel może żądać zaspokojenia z majątku osobistego dłużnika, z wynagrodzenia za pracę lub z dochodów uzyskanych przez dłużnika z innej działalności zarobkowej, jak również z korzyści uzyskanych z jego praw autorskich i pokrewnych, a jeżeli wierzytelność powstała w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa, także z przedmiotów majątkowych wchodzących w skład przedsiębiorstwa.

Jeżeli małżonek, który zaciągnął zobowiązanie, nie posiada majątku osobistego lub majątek ten jest niewielki, nie uzyskuje również dochodów z działalności zarobkowej, wierzyciel znajduje się w sytuacji, w której nie ma praktycznie możliwości wyegzekwowania swojego roszczenia. Nawet w sytuacji gdy małżonkowie posiadają znaczny majątek wspólny, wierzyciel małżonka, który zaciągnął zobowiązanie bez zgody drugiego, nie może żądać zaspokojenia z tego majątku. Wierzyciel małżonka nie może też w czasie trwania wspólności ustawowej żądać zaspokojenia z udziału, który w razie ustania wspólności przypadnie temu małżonkowi w majątku wspólnym lub w poszczególnych przedmiotach należących do tego majątku. Dopiero kiedy wspólność małżeńska majątkowa ustanie i nastąpi podział majątku wspólnego, wierzyciel będzie mógł żądać zaspokojenia swoich roszczeń z majątku małżonka dłużnika, w skład którego wejdą przedmioty i prawa uzyskane przez niego w wyniku podziału majątku wspólnego małżeńskiego.

Ważne znaczenie w kontekście analizy przesłanek z art. 52 § 1a k.r.o. ma fakt, iż wierzyciel nie musi udowadniać faktu, że zaspokojenie wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym wymaga dokonania podziału majątku wspólnego małżonków. Wystarczy sam fakt „uprawdopodobnienia”, a więc uzasadnienie przypuszczenia, że podział taki jest konieczny.

Podnieść należy także, że w drodze wyjątku, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, należy dopuścić możliwość zastosowania przewidzianej w art. 5 k.c. konstrukcji nadużycia prawa w sprawach, w których wierzyciel jednego z małżonków dochodzi na podstawie art. 52 § 1a k.r.o. w procesie przeciwko obojgu małżonkom ustanowienia między nimi rozdzielenia majątkowej.

Odnosząc powyższe rozważania do niniejszej sprawy w ocenie Sądu wierzyciel w sposób dostateczny uprawdopodobnił obie przesłanki z art. 52 § 1a k.r.o. i uzasadnione jest ustanowienie rozdzielenia majątkowej między małżonkami.

Wobec pozwanego D. S. powodowi przysługuje wierzytelność stwierdzona tytułem wykonawczym – nakazem zapłaty z dnia 16 lipca 2013 roku wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym w sprawie VI Nc-e (...) Sąd Rejonowy w Lublinie, która powstała w trakcie trwania wspólności ustawowej. Fakt ten nie był kwestionowany przez pozwanych.

Strona powodowa uprawdopodobniła też, że dotychczas prowadzone wobec pozwanego czynności egzekucyjne okazały się bezskuteczne i że nie może otrzymać klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi pozwanego z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową albowiem nie dysponuje oświadczeniem żony dłużnika o wyrażeniu zgody na zaciągnięcie przez męża zobowiązania wobec powoda, a tym samym nie jest możliwe prowadzenie egzekucji z nieruchomości stanowiącej współwłasność majątkową małżeńską dłużnika i jego żony, która stanowi jedyny majątek D. S., gdyż nie posiada on osobistego majątku do którego mogłaby być skierowana skuteczna egzekucja komornicza.

W okolicznościach sprawy nie było podstaw do zakwalifikowania żądania strony powodowej ustanowienia rozdzielenia majątkowej między pozwanymi jako zachowania stanowiącego nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 k.c., a pozwany D. S. przyznał, że uznaje żądanie pozwu w całości. Nie można bowiem zapominać, że skutkiem uwzględnienia powództwa wierzyciela o ustanowienie rozdzielenia majątkowej jest wyłącznie otwarcie się możliwości

zaspokojenia należności wierzyciela z udziałów dłużnika w przedmiotach należących do majątku wspólnego. Udział małżonka pozwanego w nieruchomości nie będzie objęty egzekucją.

Reasumując, Sąd uznał że powód uprawdopodobnił w wysokim stopniu, że jedyną możliwością zaspokojenia jego wierzytelności względem pozwanego D. S. jest dokonanie podziału jedyne go składnika majątku wspólnego pozwanym - nieruchomości lokalowej objętej księgą wieczystą (...).

Ustanowienie rozdzielnosci majątkowej pomiędzy pozwanymi pozwoli na przekształcenie przysługującej małżonkom współwłasności nieruchomości lokalowej z łącznej na współwłasność ułamkową, co umożliwi wierzycielowi skierowanie egzekucji do udziału pozwanego D. S. w wysokości 1/2 w prawie własności nieruchomości.

Orzekając w pkt I wyroku o ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej pomiędzy pozwanymi Sąd oznaczył, że powstaje ona z datą 6 grudnia 2018 roku tj. datą wyrokowania w sprawie, gdyż orzeczeniu o zniesieniu małżeńskiej wspólności ustawowej skutek wsteczny powinien być nadawany w sytuacjach rzadkich i wyjątkowych (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 1995 roku, II CRN 162/94, OSNC 1995, nr 6, poz. 100) a powód nie wykazał żadnych okoliczności, które przemawiałyby za przyjęciem ustanowienia rozdzielnosci już z dniem wniesienia pozwu i żądanie w tym zakresie zostało oddalone (pkt II wyroku).

W punkcie III wyroku Sąd ze względu na szczególny charakter i okoliczności sprawy odstąpił od obciążania pozwanym kosztami postępowania.